

Denken en Doen is het motto in de gemeente Zaanstad

OKTOBER 2017

ANNE LANGENESCH
PROGRAMMAMANAGER OMGEVINGSWET
VOOR DE GEMEENTE ZAASTAD

Zaanstad wordt landelijk gezien als voorloper als het gaat om de Omgevingswet. Zaanstad heeft een aantal pilots die door VNG en King (nu VNG Realisatie) worden ondersteund. De gemeente ziet zelf de implementatie als een middel om de Zaanse ambities tot uitvoering te brengen. Het gebied en de gebruiker staan centraal in plaats van de regels en het beleid. Anne Langenesch, programmamanager Omgevingswet bij de gemeente Zaanstad, vertelt over de implementatie van de Omgevingswet bij haar gemeente.

DE OPGAVE SAMENWERKING MET COLLEGE EN RAAD

Sinds begin 2016 is de gemeente Zaanstad bezig met de invoering van de Omgevingswet. Anne: "En natuurlijk zijn we ook bezig om de implementatie vorm te geven, gericht op het gebied en de gebruiker. We werken zowel aan cultuurverandering als aan alle instrumenten van de Omgevingswet." Tijdens de implementatie worden alle partijen betrokken. "Een goede samenwerking met college van B&W en de gemeenteraad is erg belangrijk", zegt Anne.

“En die is er ook. Er zijn drie wethouders betrokken bij de Fysieke Leefomgeving in Zaanstad, maar het hele college voelt het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de invoering van de Omgevingswet te laten slagen.”

“Je moet concreet dingen uitproberen en leren van de fouten die je maakt.”

De wethouders zijn nauw betrokken bij het traject. “Ze nemen deel aan vroegtijdige participatietrajecten. Zij vinden het belangrijk om in dit proces zichtbaar te zijn. Dat geeft medewerkers steun. Medewerkers hebben het bestuur nodig in dit soort trajecten en omgekeerd heeft het bestuur ambtelijke steun nodig. We doen het echt samen!” vertelt Anne. Ook de gemeenteraad heeft een belangrijke rol. “We hebben verschillende bijeenkomsten georganiseerd voor de raad en hebben veel contact met ze. We hebben een klankbordgroep waarin raadsleden meedenken over onderwerpen en pilots. Maar cultuurverandering, ook bij de gemeenteraad, komt niet door alleen lezingen te geven. Je moet concreet dingen uitproberen en leren van de fouten die je maakt.”

ROL VAN P&O

“We hebben ervoor gekozen om onze ‘eigen’ mensen in te zetten voor de implementatie van de Omgevingswet. Collega’s die houden van vernieuwing werken hieraan mee. Dit betekent dat er gaten vallen in de organisatie op andere thema’s. Die gaten worden soms ingevuld door tijdelijke medewerkers. Zo zorgen we ervoor dat de kennis over de Omgevingswet verankerd wordt in de organisatie”, vertelt Anne.

“Onze afdeling P&O werkt mee aan de cultuurverandering – de lerende organisatie – en we proberen om een gemeentebreed opleidingsprogramma op te zetten. De afdeling HR/P&O ondersteunt de zoektocht naar geschikt personeel en denkt mee om commerciële partijen te helpen om het juiste personeel nu en straks te werven. Ze gebruiken de aanbestedingsprocedures voor externe inhuur en detachering om de Omgevingswet mee te nemen in de eisen voor raamcontractanten.”

Werken volgens de Omgevingswet is een hele andere manier van werken. Die omschakeling vraagt veel van mensen. Anne: “Met Strategisch Personeelsmanagement brengen we in kaart welke interventies nodig zijn (of wat er moet gebeuren) om ons medewerkersbestand verder ‘Omgevingswet-proof’ te maken.”

DE KOPLOPERS

“Koplopers zijn voor ons medewerkers die het nieuwe werken in hun DNA hebben. Je moet koplopers niet remmen, dat is de insteek. Er liggen veel concrete opgaven in de stad. Opgaven die vragen om een andere aanpak dan de gangbare methoden. We werken in de geest van de Omgevingswet bij de ontwikkeling van nieuwe processen en projecten. Koplopers hebben veel kennis over participatie, wat werkt en wat niet.

Minder ervaren collega’s werken samen met diegene die meer ervaring hebben. Zo leren we van de verschillende aanpakken en van elkaar”, zegt Anne. De kwaliteit van de leefomgeving staat hierbij centraal. Dat vraagt om een andere manier van werken. Ze vervolgt: “De eerste experimenten vragen altijd veel denkwerk. Daarna gaat het hopelijk sneller. We geven het proces opnieuw vorm, evalueren dat en concluderen wat werkt en wat niet. Dan kunnen we het een volgende keer beter doen.”

ZOVEEL MOGELIJK DIGITAAL!

Voor Zaanstad is het werken met digitale middelen een belangrijk item binnen de Omgevingswet. Anne: “Alle pilots kennen een eigentijdse manier van communiceren. Er zijn discussiefora op internet. We willen het online aanvragen van vergunningen verder uitbouwen. De afdeling Vergunningen (VTH) is het eerste portaal. 80% van de aanvragen gaat al digitaal. We zijn erg benieuwd naar het Digitaal Stelsel van de Omgevingswet. Zo kunnen we de digitale dienstverlening nog beter maken.”

Een ander onderwerp waar Zaanstad al volgens de Omgevingswet werkt, is de aanbesteding van raamcontracten. “Voor verschillende contracten loopt de gunningsperiode af. Gezamenlijk kijken we welke criteria we gebruiken om bureaus te selecteren. Welke partijen hebben de juiste kennis in huis om al zoveel mogelijk met de nieuwe wet te werken? De afdeling Bedrijfsvoering zorgt vervolgens voor een goede aanbesteding”, vertelt Anne.

EEN GROTE TRANSITIE

Het werken met de nieuwe Omgevingswet is een grote transitie. Anne: “Wat we kunnen doen, proberen we alvast te doen. Maar de overgangperiode voor bestemmingsplannen naar de nieuwe Omgevingswet is tien jaar. Eigenlijk doet die overgangperiode geen recht aan de wet. Dat vraagt om verwachtingsmanagement naar de burger. Alles is niet zomaar veranderd, soms zit een oud bestemmingsplan nog even in de weg. Wij willen als gemeente zo snel mogelijk duidelijkheid bieden aan onze inwoners. Daar investeren we ook in. De Omgevingswet gebruiken wij als motor om onze ambities waar te maken en te ondersteunen. Gewoon denken en doen!”

De gemeente Zaanstad is de grootste gemeente in de Zaanstreek met 154.000 inwoners. De gemeente is in 1974 ontstaan door samenvoeging van de gemeenten Assendelft, Krommenie, Wormerveer, Westzaan, Zandijk, Koog aan de Zaan en Zaanham. De gemeente maakt deel uit van de plusregio stadsregio Amsterdam en valt onder de veiligheidsregio Zaanstreek - Waterland. In het Fysieke domein werken ongeveer honderd medewerkers. En nog eens honderd medewerkers in het sociale domein krijgen op één of andere manier met de Omgevingswet te maken.